

Asıl adı Abdülkâbe olup, İslâm'dan sonra [Hz. Muhammed \(S.A.V.\)](#)'in ona Abdullah adını verdiği kaydedilir. Azaptan azad edilmiş mânâsına "atik"; dürüst, sadık, emin ve iffetli olduğundan dolayı da "sıddık" lâkabıyla anılmıştır. Teymoğulları kabilesinden olan Ebû Bekir'in annesinin adı Ümmü'l-Hayr Selma, babasının ki Ebû Kuhafe Osman'dır. Künyesi Abdullah ibn-i Osman ibn-i Amir ibn-i Amir... ibn-i Murca ...et-Temî'dir.

Hz Ebû Bekir, 571'de Mekke'de dünyaya gelmiş, güzel hasletlerle tanınmış ve iffetiyle şöhret bulmuştur. İçki içmek câhiliye döneminde çok yaygın bir âdet olduğu halde o hiç içmemiştir. O dönemde Mekke'nin ileri gelenlerinden olup, Arapların nesep ve ahbâr ilimlerinde meşhur olmuştur. Kumaş ve elbise ticaretiyle meşgul olan Hz. Ebû Bekir, hayatı boyunca Hz. Muhammed'in yanından ayrılmamış, çocukluğundan itibaren aralarında büyük bir dostluk kurulmuştur. Hz. Peygamber birçok hususlarda onun görüşünü tercih ederdi. Umûmî ve husûsî olan önemli işlerde ashâbıyla müşavere eden Hz. Muhammed (S.A.V.) bazı hususlarda özellikle Ebû Bekir'e danışırdı. (İbn Haldun, Mukaddime, 206).

Teymoğulları kabilesi Mekke'de önemli bir yere sahipti. Ticaretle uğraşıyorlar, toplumsal temasları ve geniş kültürlülükleri ile tanınıyorlardı. Babası Mekke eşrafından olan Hz. Ebû Bekir, Mekke'de "eşnak" diye bilinen kan diyeti ve kefalet ödenmesi işlerinin yürütülmesiyle görevliydi.

MÜSLÜMAN OLUŞU

Hiz. Ebû Bekir, Hira dağından dönen Hiz. Muhammed ile karsılaştığında, Hiz. Muhammed O'na, "Allah'ın elçisi" olduğunu söyleyip "Yaratan Rabbi'nin adıyla oku" (el-Alâk, 96/1) diye başlayan âyetleri bildirdiği

zaman hemen ona: "Allah'ın birliğine ve senin O'nun rasûlü olduğuna iman ettim" demiştir. Hiz. Hatice'den sonra Hiz. Muhammed'e ilk iman eden O'dur. Hazreti Muhammed (S.A.V.) İslâm'ı tebliğinin ilk zamanlarında kiminle konuştuysa en azından bir tereddüt görmüş, ancak Ebû Bekir tereddütsüz bir şekilde kabul etmiştir. Hatta Hiz. Muhammed, "Bütün insanların imanı bir kefeye, Ebû Bekir'in ki bir kefeye konsa, onun imanı ağır basardı " diye lâtif bir benzetme de yapmıştır. Mü'min Ebû Bekir, hayatının sonuna kadar tüm varlığını İslâm'a adanmış, bütün hayırlı işlerde en başta gelmiştir.

Ebû Bekir, Mekke döneminde güçlü kabilelere mensup kişileri İslâm'a kazandırmaya çalıştı, öte yandan müşriklerin işkencelerine maruz kalan güçsüzleri, köleleri korudu; servetini eziyet edilen köleleri satın alıp azad etmekte kullandı. Bilâl, Habbab, Lübeyne, Ebû Fukayhe, Amir, Zinnire, Nahdiye, Ümmü Ubeyns bunlardandır. Kendisi de Mescid-i Haram'da müşriklerin saldırısına uğramış olan Ebû Bekir, iman ettikten sonra İslâm'ı tebliğe gizli gizli devam ediyordu. Annesi, hanımı Ümmü Ruman ve kızı Esmâ da iman etmiş, fakat oğulları Abdullah, Abdurrahman ve babası Ebû Kuhafe henüz iman etmemişlerdi.

Müşriklerin eziyetleri çoğalıp müslümanlara yapılan baskılar arttıktan sonra Hiz. Muhammed (S.A.V.), Hiz. Ebû Bekir'e de Habeşistan'a göç etmesini söylemiş ve Ebû Bekir yola çıkmış; ancak Berkü'l-Gimâd'da Mekke'nin ileri gelen kabilelerinden İbn-i Dugunne ile karsılaştığında İbn Dugunne onu himayesine aldığını ve Mekke'ye dönmesi gerektiğini belirterek, ikisi birlikte Mekke'ye dönmüşlerdir. Böylece on üç yıl Mekke'de Hiz.

Muhammed'in yanında kalan Hz. Ebû Bekir, Hz. Ayşe'nin rivâyetine göre, Hz. Muhammed hicret emrini alıp Ebû Bekir'e gelerek ona beraberce hicret edeceklerini söyleyince Ebû Bekir sevinçten ağlamaya başlamıştı. (İbn Hisâm, es-Sire, II, 485).

Hz. Muhammed'in bir gecede Mekke'den Kudüs'e oradan Sidretü'l Münteha'ya gittiği isrâ ve Mirâc hâdisesini duyan müşrikler bunu Hz. Ebû Bekir'e yetiştirdikleri zaman; "O dediye doğrudur." demiştir. Bu sözünden sonra Ebu Bekir'e; ihlâslı, asla yalan söylemeyen, özü doğru, itikadında şüphe olmayan anlamında, "Siddîk" lâkabi verildi. Kur'an tâbiriyle, "O, ne iyi arkadaştı " (en-Nisâ, 4/69) denilebilir.

İşte Hz. Ebû Bekir (r.a.) ile Hz. Muhammed (S.A.V.), o iki arkadaş beraberce Sevr dağındaki mağaraya hareket ederek hicret etmişlerdir.

HİLAFETİ

Hicrî on birinci yılda hastalanan Hz. Muhammed Mustafa (S.A.V.), 8 Haziran 632 yılında vefât etti. Onun vefâtını duyan müslümanlar büyük bir üzüntüye kapıldılar ve ilk anda ne yapmaları gerektiğine karar veremediler. Hz. Ömer, O'nun Hz. Musa gibi Rabbi ile buluşmaya gittiğini, O'nun için "öldü" diyen olursa ellerini keseceğini söylüyordu. Ebû Bekir, Hz. Muhammed'in iyi olduğu bir sırada ondan izin alarak kızının yanına gitmişti. Vefât haberini duyar duymaz hemen geldi, Hz. Muhammed'i alından öptü ve "Babam ve

anam sana fedâ olsun ya Rasûlullah. Ölümünde de yaşamındaki kadar güzelsin. Senin ölümünle peygamberlik son bulmuştur. Şânın ve şerefın o kadar büyük ki, üzerinde ağlamaktan münezzehsin. Yâ Muhammed, Rabbinin katında bizi unutma; hatırında olalım ..." dedi. Sonra dışarı çıkıp Hz. Ömer'i susturdu ve; "Ey insanlar, Allah birdir, O'ndan başka ilâh yoktur, Muhammed O'nun kulu ve elçisidir. Allah apaçık hakikattir. Muhammed'e kulluk eden varsa, bilsin ki o ölmüştür. Allah'a kulluk edenlere gelince, şüphesiz Allah diri, bâkî ve ebedîdir. Size Allah'ın şu buyruğunu hatırlatırım: "Muhammed sadece bir elçidir. Ondan önce de peygamberler gelip geçmiştir. Simdi o ölür veya öldürülürse siz ökçelerinizin üzerinde geriye mi döneceksiniz? Kim ökçesi üzerinde geriye dönerse Allah'a hiçbir ziyan veremez. Allah şükredenleri mükâfatlandıracaktır" (Âl-u imrân, 3/144). Allah'ın kitabı ve Rasûlullah'ın sünnetine sarılan doğruyu bulur, o ikisinin arasını ayıran sapıtır. Şeytan, peygamberimizin ölümü ile sizi aldatmasın, dininizden saptırmamasın. Şeytanın size ulaşmasına fırsat vermeyiniz" (İbn Hisâm, es-Sire, IV, 335; Taberî, Târih, III, 197,198).

Hz. Ebû Bekir bu konuşmasıyla orada bulunanları teskin ettikten sonra Hz. Muhammed (S.A.V.)'in teçhiziyle uğraşırken, Ensâr, Benû Sâide sakifesinde toplanarak Hazrec'in reisi olan Sa'd b Uhâde'yi Hz. Muhammed'den sonra halife tayini için bir araya gelmişlerdir. Hz. Ebû Bekir, Hz. Ömer, Ebû Ubeyde ve Muhacirlerden bir grup hemen Benû Saîde'ye gittiler. Orada Ensâr ile konuşulduktan ve hilâfet hakkında çeşitli müzakereler yapıldıktan sonra Hz. Ebû Bekir, Hz. Ömer ile Ebû Ubeyde'nin ortasında durdu ve her ikisinin ellerinden tutarak ikisinden birine bey'at edilmesini istedi. O, kendisini halife olarak öne sürmedi. Hz. Ebû Bekir'in konuşmasından sonra Hz. Ömer atılarak hemen Ebû Bekir'e

bey'at etti ve, "Ey Ebû Bekir, müslümanlara sen Rasûlullah'ın emriyle namaz kıldırдың. Sen onun halifesisin ve biz sana bey'at ediyoruz. Rasûlullah'a hepimizden daha sevgili olan sana bey'at ediyoruz" dedi. Hz. Ömer'in bu âni davranışı ile orada bulunanların hepsi Ebû Bekir'e bey'at ettiler. Bu özel bey'attan sonra ertesi gün Mescid-i Nebî'de Hz. Ebû Bekir bütün halka hutbe okudu ve resmen ona bey'at edildi.

Hz. Muhammed (S.A.V.)'in en yakın ashâbı arasında -hattâ Ebû Bekir ile Ömer arasında- zaman zaman ihtilâflar, görüş ayrılıkları meydana gelmişse de ilk iki halife zamanında da görüldüğü gibi daima birliktelik devam ettirilmiştir. Anlaşmazlık gibi görünen hâdiselerin birçoğunda huy ve karakter farklılığı rol oynuyordu. Meselâ Ebû Bekir yumuşak ve sâkin davranırken, Hz. Ömer sertlik yanlısıydı. Ama her zaman birlikte hareket ettiler. Hz. Muhammed ölmeden önce yazılı bir ahitname bırakmamış, ancak Hz. Ebû Bekir'in

faziletine dair Mescid'de konuşmuş, hasta yatağındaiken onu ısrarla çağırılmış ve yerine imam tâyin etmiştir.

KUR'ÂN-I KERÎM'İN TOPLANMASI, MUSHAF'IN MEYDANA GELMESİ

Hz. Ebû Bekir, Ridde harplerinde, vahiy kâtiplerinin ve Kur'an hafızlarının birçoğunun şehit olması üzerine, Hz. Ömer'in Kur'ân'ın toplanması fikrine önce sıcak bakmamışsa da sonra ona hak vererek, Kur'ân âyetlerinin toplanmasını sağlamıştır. Hz. Muhammed (S.A.V.) zamanında peyderpey inen vahiy, kâtiplerce ceylan derilerine, beyaz taslara, enli hurma dallarına yazıldığı gibi, ashâbın çoğu da Kur'ân hâfızı idi. Ebû Bekir, Zeyd ibn-i Sâbit'in başkanlığında bir heyet teşkil ederek, herkesin elindeki âyetleri getirmesini emretti. Böylece bütün âyetler toplandı ve "Mushaf" meydana getirildi. Bu Mushaf Ebû Bekir'den Ömer'e, ondan da kızı Hafsa'ya geçti ve Hz. Osman zamanında çoğaltılarak Dârü'l-İslam'ın bütün vilâyetlerine dağıtıldı.

VEFATI

Hilâfeti iki sene üç ay gibi çok kısa bir müddet sürmesine rağmen Hz. Ebû Bekir zamanında İslâm devleti büyük bir gelişme göstermiştir. Hz. Ebû Bekir Hicrî 13. yılda Cemâziyelâhir ayının başında hicretten sonra Medine'de yakalandığı hastalığının ortaya çıkması üzerine yatağa düşünce yerine Hz. Ömer'in namaz kıldırmasını istedi. Ashâbla istişâre ederek Hz. Ömer'i halifeliğe uygun gördüğünü söyledi. Hz. Ömer'in sert ve kaba

oluşu gibi bazı itirazlara cevap verdi ve hilâfet ahitnamesini Hz. Osman'a yazdırdı. Ebû Bekir, 634 yılında, altmış üç yaşında vefât etti. Vasiyeti gereği Hz. Muhammed'in yanına defnedildi. Böylece bu iki büyük insanın, iki büyük dostun, kabirlerinde de birliktelikleri devam etti.

KİŞİLİĞİ ve YÖNETİMİ

Tâcir olarak geniş bir kültüre sahip olan Hz. Ebû Bekir'in karakteri; yumuşak huyluluk, çok düşünüp çok az konuşmak, tevâzu ile belirgindi. Câhiliye döneminde müşrikler ona güvenir, diyet ve borç-alacak işlerinde onu hakem tanırlardı. Hz. Muhammed (S.A.V.)'in en sadık dostu olan Ebû Bekir'in Mirâc olayında sergilediği sonsuz bağlılık örneği ona "sıddık" lâkabını kazandırmıştır. O bu olayda "O ne söylüyorsa doğrudur" demiştir. Cömertliğiyle de bilinen Hz. Ebû Bekir, bütün malını mülkünü İslâm için harcamış, vefât ederken vasiyetinde, halifeliği müddetince aldığı maaşların, topraklarının satılarak iâde edilmesini istemiş ve geride bir deve, bir köleden başka bir şey bırakmamıştır.

"Sabredin, her şeyin başı sabırdır."

Hz. Ebubekir

Hicret sırasında mağarada iken ayağını bir yılan soktuğunda ve ayağı acıdığına o sırada dizine yatıp uyumuş olan Hz. Muhammed Mustafa (S.A.V.)'yı uyandırmamak için sesini çıkarmaması, ağlarken Hz. Muhammed'in uyanıp ne olduğunu sorduğunda, "Anam-babam sana fedâ olsun ya Rasûlullah" demesi olayı Ebû Bekir'in Hz. Muhammed'e olan bağlılığının örneklerinden sadece biridir. Hz. Muhammed (S.A.V.)'in, "insanlardan dost edinseydim, Ebû Bekir'i edinirdim" (Buhâri, Salât, 80: Müslim, Mesâcid, 38: İbn Mâce, Mukaddime, II) ve "Herkeste iyiliklerimin karşılığı vardır, Ebû Bekir hariç" demesi ve son hutbesinde, "Allah, kullarından birini dünya ile kendi katında olan şeyleri tercih hususunda serbest bıraktı; kul, Allah katında olanı tercih etti" diye Ebû Bekir'i övmesi ve mescide açılan tüm kapıları kapattırıp yalnız Hz. Ebû Bekir'in kapısını açık bırakması ona verdiği değeri göstermektedir.

Kaynaklarda O'nun, "Ben ancak Rasûlullah'a tâbiyim, birtakım esaslar koyucu değilim" diye kararlarında çok titiz davrandığı zikredilir. Bir meseleyi hallederken önce Kur'ân'a bakar, bulamazsa Sünnette araştırır, orda da bulamazsa ashâbla istişâre eder ve icthad ederdi. Hz. Ebû Bekir, Hz. Muhammed'in tüm uygulamalarını aynen tatbik etmek istemiş; bazen -kalpleri İslâm'a ısındırmak istenenlere toprak vermesi gibi- maslahat gereği veya zamanın değişmesiyle hükümlerin değişmesini söyleyen ashâbına uymuştur.

Müslümanlar henüz otuz sekiz kişiyken Mekke'de Mescid-i Haram'da İslâm'ı tebliğ eden ve müşriklerce dövülen Ebû Bekir'e hilâfetinde "Halifet-u Rasûlullah" denilmiş, sonraki halifelere ise "Emîrül-Mü'minîn" denilmiştir. Mâlî işlerini Ebû Ubeyde, kadılık ve kazâ işlerini Hz. Ömer, kâtipliğini Zeyd ibn-i Sâbit ve Hz. Ali,

başkumandanlığını Üsâme ve Halid ibn-i Velid yapmıştır. Medine Dârü'l-İslâm'ın başkenti olmuş, Mekke, Taife, San'sa, Hadramevt, Havlan, Zebid, Rima, Cened, Necran, Cures, Bahreyn vilâyetlere ayrılmıştır. Yönetimi merkezî olup, ganimetlerin beşte biri Beytü'l-Mal'de toplanmıştır.

“Allah’ım! Yarın kıyamet gününde vücudumu öyle büyüt ki cehennemi ben doldurayım, başkalarına yer kalmasın, bütün kulların hesabına ben yanayım” diye dua eden Hz. Ebû Bekir’in hutbe ve öğütlerinden bazıları şöyledir:

“Hayır işlerinde acele edin, çünkü arkanızdan acele gelen eceliniz var.” “Allah için söylenmeyen bir sözde hayır yoktur.” “Herhangi bir yerinin yermesinden korktuğu için hakkı söylemekten çekinen kimsede hayır yoktur.” “Amelin sırrı sabırdır.” “Hiç kimseye imandan sonra sağlıktan daha üstün bir nimet verilmemiştir.” “Hesaba çekilmeden kendinizi hesaba çekiniz.”

